

Cuvânt înainte*

Luând în mână acest volum, tânărul fizician în căutarea unui text universitar de optică ar putea fi interesat și totodată perplex. De Radu Grigorovici va fi auzit: eminent cercetător în domeniul semiconductorilor amorfi, fondator al unei școli de cercetare care și-a câștigat, în anii 1964–1977, notorietate internațională. Dar cursuri? De optică? Vârstnicul fizician de azi, care i-a audiat în anul 1959 cursul de optică geometrică și ondulatorie (două semestre) ținut la Universitatea din București, aduce lămuriri.

Radu Grigorovici (1911–2008) s-a născut la Cernăuți; a absolvit studiile universitare în orașul natal, obținând două licențe: chimie (1931) și fizică (1934). Și-a început cariera universitară ca preparator suplinitor la laboratorul de fizică experimentală al profesorului Eugen Bădărău de la Universitatea din Cernăuți. S-a transferat în 1936 la catedra de fizică moleculară, acustică și optică a Universității din București. A obținut titlul de doctor în științe fizice în 1939; a fost confirmat conferențiar în 1949. În 1960, ca intelectual dezagreat de conducerea politică, a fost îndepărtat din învățământ. Transferat la Institutul de Fizică București (IFB) al Academiei RPR, a devenit șeful secției de fizica semiconductorilor (1960) și apoi director adjunct științific (1963). A urmat Institutul în peripețiile care întâi l-au trecut în subordinea Comitetului de Stat pentru Energia Nucleară (1970) iar apoi l-au transformat în Institutul pentru Fizica și Tehnologia Materialelor (1977). Membru corespondent al Academiei RPR din 1963, a fost ales membru titular și vicepreședinte al Academiei Române în 1990.

Activitatea de cercetare și-a început-o în domeniul descărcărilor electrice în gaze (potențialul disruptiv în vapori de mercur, torța de înaltă frecvență); au urmat lucrări de spectroscopie (analiză spectrală cantitativă în flacără). A publicat lucrări de optică fiziologică (vederea culorilor la iluminări slabe) și optică instrumentală (microscopia cu contrast de fază). A adus contribuții la tehnologia izvoarelor de lumină (proiectarea lămpilor cu incandescență și a lămpilor fluorescente cu electrozi reci) și la sistemele de mărimi și unități

---

*Radu Grigorovici: *Profesorul și cursurile sale de optică restituite (2010)*.

fizico-fiziologice (fotometrie, sensitometrie, colorimetrie, odorimetrie); a redactat sau a contribuit la redactarea unor standarde de stat (acustică, fotometrie, măsurarea culorii). Retras la IFB, a devenit organizatorul și mentorul unui grup de colaboratori care a cercetat proprietățile straturilor metalice subțiri și a excelat în studiul structurii semiconductorilor amorfi.

La Universitatea din București (Facultatea de Științe, apoi Facultatea de Matematică și Fizică) a ținut cursuri de optică geometrică (1945–1948), spectroscopie aplicată (1945–1948), optotehnică (fotometrie și iluminat) (1948–1955), electronică generală (1948–1955), optică pentru matematicieni (1953–1955), fotoluminiscentă (1956–1957), optică generală (1957–1959). Au rămas câteva mărturii despre activități anterioare: a supravegheat (până în 1938) experiențele de curs (acustică, optică, fizică moleculară), foarte apreciate de studenți; împreună cu Gheorghe Manu a montat primul laborator de fizică atomică din facultate (1939); a organizat laboratorul de optotehnică al catedrei (1948).

Un studiu scientometric realizat în anul 2004 pe baza datelor din ISI Web of Knowledge arată că Radu Grigorovici a fost cel mai performant dintre fizicienii pe care i-a avut Universitatea din București. Dar lucrările care i-au adus această recunoaștere au fost efectuate la IFB, după îndepărtarea sa din lumea universitară. Izolarea sa, impusă de puterea politică, a fost nu numai o nedreptate personală ci și o pierdere pentru învățământul universitar. Fondatorul școlii românești de fizica semiconductorilor nu a avut oficial titlul de Profesor. Volumul de față, care reeditează note de curs litografiate din deceniul 1950, reprezintă o reparație tardivă și o restituire către comunitatea științifică-universitară a unor valori care îi fuseseră destinate.

Dan H. Constantinescu